

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 333.32

Hely

Idő "1922"

Személy

Helyszám

333.32, 1922

Szerző:

Cím: *Vagonlakók közt tizfokos hidegben*

Forrás:

Új Nemzedék

Bp.

(Hely)

1922. 7/10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Vagonlakók közt tizfokos hidegben

— Az Új Nemzedék tudósítójától. —

Az emberi szomorúságnak hihetetlenül rettentő képét láttam tegnap. A vagonlakókat vizitéltem végig künn a Ferdinánd-hidon tul. Ott vannak egymás mellett, három vagonra tolvá a kocsi, olyan régen már, hogy a sinpárak, amelyeken egyszer, egy felejthetetlen napon odakerültek, ujnyi vastagon vörösrre rozsdásodtak.

Intézzé el mindenki a saját lelkiismeretével kötelességeit és mulasztásait. Én csak a kor krónikása vagyok és jegyzem azt, amit láttam.

A berozsdásodott sineken veszteglő rozszant kocsi között a jégtől ragyog az út. A szállingó hópeltyhek itt-ott fehér foltokat hintenek rá. A kocsi behuzott ajtai mellett mindenütt ott vesztegel az a bus, pár fokok létra, amely az emberi szállást hirdeti. Megkopogtatjuk kísérőmmel, *Illyés Lajos Máv. főtiszttel* az első hajlék ajtaját. Otthon vannak lassan elgördül a nehéz ajtó, felkapaszkodunk. A vagon közepén üzhely, lobogva ég benne a tűz. Körötte rendet keresően, össze-vissza minden. Itt szétszedett ágydarabok ott egy asztal, mellette matracok olyan penészfoltokkal, mint egy-egy térkép. Megsántult, elhomályosult funéru szekrények, székek, főzőedények. Egy asztalon, a tüzhely közeleiben gyuródeszkán valami tészta féle Ebédhez készülnek. Egy éjjeli szekrényen kis fakalitkában négy gubbaszkodó tyúk. Szomorú szemmel pislanak felém. A vagon kenőcsbe burkolt tulajdonosnője szentelen egykedvűséggel beszélni kezd.

— Augusztusban jöttünk Temesvárról. A férjem örnagy, nem akar-

ta letenni az esküt, különben is mint tényleges tisztet folytonosan mint kémét kezelték. Borzasztó volt, míg ideértünk. És most is! — sóhaj, fátyolos lesz a szeme, amint az összevissza holmik közt szétréz.

— Három növendék kislányom van, lefagyott a kezük-lábuk ebben az irgalmatlan hidegben. És az enyém is — s elém tartja ormótlanra duzzadt vörös kezét, amelyen a széles aranykarikagyűrű mellett szép-tűzű gyémántkőves gyűrű huzódik meg boldogabb idők tanujaként.

A tüzhely mellett állunk és mégis, amint beszél, párafelhőket alkotva száll a lélegzet.

— A férjem vagy husz lakáskörvényt adott be, de a lakást mindig más kapta meg. Nem is hajléktalan menekültek, mint mi — mondja halkán, valami szörnyű nagy panasszal.

A következő kocsi két hölgy fogad. Itt már rend van. Ugy látszik, régebben jöttek. A kocsi eleje csinos, haboskőrös butorral hálósobának van berendezve, a másik rész konyha. A két ágy fejenél, hogy fenntartsa kicsit a be-beccsapódó szelet, paraván áll. Valamikor hármas nagy tükör lehetett, de az utazás és menekülés viszontagságai közben eltört a tükör. Most az üres keretek képeslapokkal vannak tele-rakva. Valamennyi tájkép, Tiszántul és Erdélyország hegyét-völgyét mutatja.

— A nyáron jöttünk már, júliusban — mondja az egyik hölgy. Utközben a férjem is, én is vérhast kaptunk a melegben. A hugom — a mellette álló fájdalmas mosoly fiatal lányra mutat — ápolt bennünket. Végre megérkeztünk, azt hittük jön a megváltás. És itt?! Azt kérdezik miért jöttünk!

Elesuklik a hangja. A legszomo-

rubb emberi hajlékban csend lesz. Nagyon szegyenlem magam azok helyett, akik ezt a kérdést valaha az ilyen szerencsétlenekkel szemben kimondták.

— Megmondhatom nekik, — folytatja — azok a megaláztatások, gyötrődések, bizonytalanságok, amelyeket ott, — megrázza a fejét, úgy teszi hozzá határozottan — inkább a halál! — Meg aztán a férjem Máv. tiszt. Husz éve szolgál. Most ott hagyja? Mihez kezdjen, új életben új emberek, új viszonyok között? Elég nehezen jöttünk, ott maradt az édes anyánk és mindenki, akit szerettünk.

— Én varrok, — válaszolja kérdésemre a huga. — élni kell. A felső-

ruha varrást tanultam ki még Aradon. Itt folytatom. A vagonlakóknak varrok, meg az ismerőseiknek, akik elhivnak.

A tüzhely mellé állított varrógépben most is kiszabott ruha vár a száguldó türe.

naszkodnak aztán mind a ketten. — Minden holmink tönkremegy ebben a hidegben a fütéstől párás levegőben. Tessék nézni. — csupa zuzmara az egész kocsi belseje.

Csakugyan. Ez az a különös színű patina, amit már az előbbi vagon falán is megcsodáltam.

A többi kocsi is szomorúság a lakótárs. Találkozom vármegyei főjegyző családjával, vagonjuk sarkában zongora, néhány hervatag pálma. Itt-ott selymesszőrű cicák is akadnak, de legszomorubbak a kis-

gyermekek, akik elfagyott kezekkel lábakkal, guggolnak a tüzhely mellett.

Az utolsó vagonban tépett ruhájú, csapzott hajú ósz asszony fát fűrészel. Megkérdezem, mikor érkeztek. Rám néz, bus szemében az értelem alig pislogó fénye.

— Mi... mi... 1910-ben jöttünk. Összenézek kísérőmmel, fájdalmas ijedtséggel.

— Azaz. — veszi észre magát, — mit is beszélek. Huszban jöttünk. Olyan régen van már, — csuklik el a hangja. — olyan rettentő régen!... És törülgeti szaporán egyre sürűben esurgó könnyeit.

... Igy láttam Budapesten, a Nyugati pályaudvar külső vágányain, 1922 februárjában, tizfokos hidegben a szitáló hópeltyhek fátyolán át.